

Udtalelse om udviklingssamarbejde og de økonomiske og sociale konsekvenser af overholdelsen af visse internationale normer for arbejdsvilkår

A. UDTALELSENS JURIDISKE GRUNDLAG

Udvalget besluttede på sin 167. plenarforsamling den 4. og 5. april 1979 på forslag fra sit præsidium at afgive en udtalelse om det nævnte emne.

B. DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALGS UDTALELSE

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 180. plenarforsamling, afholdt i Bruxelles den 2. og 3. juli 1980, sin udtalelse om det nævnte emne.

Udtalelsens ordlyd er følgende:

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab,

under henvisning til dets forretningsorden, særlig artikel 20, stk. 4,

under henvisning til beslutning truffet af dets præsidium den 3. april 1979 om at pålægge afdelingen for forbindelser med tredjelande at udarbejde en udtalelse,

under henvisning til dets tidligere udtalelser, særlig om Lomé-konventionen ⁽¹⁾ og arrangementet med generelle toldpræferencer ⁽²⁾,

under henvisning til beretning aflagt af ordføreren, André Soulat,

under henvisning til udtalelse vedtaget af afdelingen for forbindelser med tredjelande på det 57. møde den 10. juni 1980,

under henvisning til forhandlingerne på plenarforsamlingen den 2. og 3. juli 1980, mødet den 3. juli 1980 —

enstemmigt, idet dog 2 undlod at stemme

VEDTAGET FØLGENDE UDTALELSE:

1. Den nuværende situation

1.1. Det økonomiske og sociale Udvalg har altid været af den opfattelse, at enhver politik for udviklingssamarbejde på det økonomiske, industrielle eller

handelspolitiske område bør være et middel til at nå de sociale mål, som indgår i en harmonisk udvikling af alle de berørte lande.

1.2. Det er ud fra denne målsætning, at Udvalget har analyseret forskellige initiativer, der er blevet taget i de seneste år, især:

— inden for ILO med det sigte at definere rimelige normer i den internationale handel og det internationale samarbejde,

— inden for Fællesskabet i form af Kommissionens meddelelse til Rådet af 8. november 1978 om muligheden for at gøre Fællesskabets indrømmelser, især på det handelspolitiske plan, afhængige af udviklingslandenes overholdelse af visse grundlæggende internationale normer,

— inden for GATT med henblik på at iværksætte internationale minimumsarbejdsnormer for fremstillingen af varer, som indgår i den internationale handel, eller indføre en social klausul i traktaten samt oprette et tresidet rådgivende organ til undersøgelse af, hvorledes beskæftigelsesvilkårene og socialpolitikken indvirker på handelen,

— inden for De forenede Nationer igennem pagter, der trådte i kraft i 1977, indeholdende generelle normer, hvoraf den ene omhandler økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

1.3. Under gennemgangen af disse initiativer konstaterede Udvalget de betydelige vanskeligheder, der er forbundet med deres gennemførelse, og disse vanskeligheder har deres oprindelse både i udviklingslandene og i industrilandene.

1.4. På trods heraf og de ømtålelige problemer, der rejser sig, mener Udvalget, at det på grund af

⁽¹⁾ EFT nr. C 114 af 7. 5. 1979.

⁽²⁾ EFT nr. C 297 af 28. 11. 1979.

spørgsmålets vigtighed er dets opgave at finde løsninger, der er acceptable for de berørte parter.

Med udgangspunkt i den nuværende situation har Udvalget først og fremmest bestræbt sig på at klarlægge målsætningerne og derefter fremsætte forskellige forslag, som på ny kunne få sat gang i debatten.

2. Målsætninger

2.1. På grund af den udbredte tvetydighed, der kommer til udtryk, både i en række forslag og i deres fortolkning, må Udvalget identificere de reelle mål for indførelsen af minimumsarbejdsnormer i forbindelse med udviklingssamarbejdet og den internationale handel.

2.2. For det første må det understreges, at hovedformålet med politikken for udviklingssamarbejdet må være at bidrage til såvel u-landenes økonomiske som sociale fremskridt, da disse to elementer hænger nøje sammen og skal forfølges sideløbende.

Samarbejdet mellem de udviklede lande og den tredje verden må ikke begrænses til handelsaftaler og til ydelser af finansiel og faglig bistand. Det må omfatte alle aspekter af udviklingen: sociale, kulturelle, økonomiske, juridiske, teknologiske, finansielle, landbrugs- og handelsmæssige.

Samarbejdspolitikken skal indgå som led i den tredje verdens udviklings- og industrialiseringsmål og fremme de nødvendige strukturændringer til gavn for befolkningen ved først og fremmest at opfylde dens egne behov samt ved at oprette flest mulige arbejdspladser.

Overholdelsen af visse normer for leve- og arbejdsvilkår bør bidrage til en harmonisering i opadgående retning af de sociale forhold, samtidig med at der tages hensyn til de forskellige strategier og udviklingsniveauer.

2.3. Iværksættelsen af et reelt samarbejde bør på den anden side tilskynde industrilandene til under de bedst mulige økonomiske og sociale vilkår at planlægge og tilrettelægge de tilpasninger, som vil trænge sig mere og mere på som følge af udviklingen og industrialiseringen af den tredje verden.

2.4. For i videst muligt omfang at undgå skævheder og fordrejninger i den økonomiske og sociale udvikling ville det være ønskeligt med en informations-

høringsordning, som skulle bidrage til at samordne de forskellige partners omstrukturerings- og udviklingsprogrammer, hvilket eventuelt kunne føre til forhandlinger og aftaler på dette område.

2.5. Efter Udvalgets mening bør overholdelsen af sociale normer ikke ligestilles med protektionistiske bestemmelser og tjene som påskud for restriktioner i handelen eller samarbejdet i almindelighed. Hvis beskyttelsesforanstaltninger anses for nødvendige, navnlig på det handelsmæssige område, må dette spørgsmål afgøres særskilt og ikke i forbindelse med spørgsmålet om normer.

2.6. Opfordringen til overholdelse af sociale normer bør heller ikke betragtes som en indblanding fra industrilandenes side i den tredje verdens interne anliggender. Socialpolitikken såvel som disse landes andre former for politik samt kontrollen hermed er først og fremmest deres eget ansvar. Det samme gælder for Fællesskabet såvel som de andre industrilande.

Det internationale fællesskab har dog en vis rolle at spille, og intet land kan forblive indifferent over for det, der sker i andre lande. Dette gælder navnlig på det sociale område, idet situationen i ét land, såvel de negative som de positive aspekter heraf, altid får følger for de andre.

Uden at staternes selvstændighed anfægtes, bør man også i fællesskab opstille og iværksætte — i gensidig respekt — visse sociale minimumsnormer, der bidrager til at skabe arbejdsvilkår, som er i overensstemmelse med arbejdstagernes rettigheder, friheder og værdighed.

2.7. Sluttelig mener Udvalget, at der på det sociale område — måske mere end for andre områder — ikke kan accepteres ret meget, hvis det er forbundet med tvang. Fremme af det sociale og økonomiske fremskridt gennem udviklingssamarbejde bør derfor bygge på samråd og forhandlinger, som fører til aftaler mellem alle de berørte parter. Kontrollen med iværksættelsen heraf er parternes fælles ansvar.

2.8. På baggrund heraf fremsætter Udvalget følgende forslag.

3. Forslag

3.1. EF (og dette initiativ kunne tages på andre niveauer) kunne foreslå alle de lande eller grupper af lande, med hvilke det har indledt eller er ved at ind-

lede et udviklingssamarbejde, at drøfte en »social aftale« omfattende bl. a. følgende punkter:

3.1.1. Parterne forpligter sig til, med henblik på den gradvise gennemførelse heraf at gøre alt for at ratificere visse ILO-konventioner, som omhandler normer, der kan få særlig indflydelse på den sociale beskyttelse i de pågældende lande:

- Konventionerne om organisationsfrihed og forhandlingsret (87 og 98) samt konventionen om landarbejdernes organisationer og deres rolle i den sociale og økonomiske udvikling (141): generelle konventioner, som gør det muligt at fastsætte grundlaget for, at de berørte parter frit kan forhandle om arbejdsvilkår, løn osv.;
- konventionen om ikke-diskriminering inden for beskæftigelse og erhverv (111) på grund af køn, race, religion eller social oprindelse;
- konventionerne om begrænsning af børns arbejde (5 og 138) samt om beskæftigelse af unge til udførelse af sundhedsfarligt eller farligt arbejde (79 og 90);
- konventionerne vedrørende sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, navnlig dem som omhandler sikring af maskiner (119), beskyttelse mod giftige og farlige stoffer (136 og 139);
- konventionerne vedrørende arbejdsinspektion (81 og 129).

Et sådant normativt system, som i det store og hele svarer til det, ILO kalder »rimelige arbejdsnormer«, bør som allerede nævnt først og fremmest ratificeres.

Udvalget kan dog forestille sig, at der for visse konventioners vedkommende vælges visse grundlæggende mål som foreløbige mål, afhængig af det pågældende lands udviklingsniveau, for således gradvis at nå frem til en reel anvendelse af dem.

Det vil dog under alle omstændigheder være vigtigt at bibeholde den terminologi, der er anvendt i konventionerne, for at undgå modstridende fortolkninger af teksterne og for at sikre et bedre kendskab til deres anvendelse.

Disse konventioner vedrører ikke blot industriarbejdere, men ligeledes de fleste landbrugsarbejdere (bl. a. konventionerne 87, 98, 111 og 138) eller spe-

cielt denne kategori (konvention 141 om landbrugsarbejdernes organisationer og 129 om arbejdsinspektion inden for landbruget).

3.1.2. EF-landene bør gøre en særlig indsats for hurtigt at ratificere, ikke blot disse konventioner, hvis de ikke allerede har gjort det, men ligeledes andre vigtige ILO-konventioner, såsom konvention 143 om emigrantarbejdere.

3.1.3. Den sociale aftale bør ligeledes indeholde en række særlige bestemmelser af betydning for de EF-virksomheder, der investerer i udviklingslandene, herunder (dette bør ligeledes gælde for investeringer inden for frihandelsområder):

- Overholdelse af ILO's tresidede principerklæring om multinationale selskaber og socialpolitikken (Erklæring vedtaget af ILO's styrelsesråd på det 204. møde den 5. november 1977) og navnlig bestemmelserne vedrørende skabelse af fuld beskæftigelse og tryghed i ansættelsen, høring af arbejdstagerorganisationerne, deltagelse i uddannelsesprogrammer samt erhvervsvejledning;
- skabelse af de bedst mulige arbejds-, hygiejne- og sikkerhedsforhold i forbindelse med investeringer i byggerimateriel og anlæg for at undgå forurening eller forringelse af miljøet eller levevilkårene,
- grundig gennemgang af investeringsprojekter og fastsættelse af sociale betingelser i forbindelse med investeringer i udlandet, såfremt der anvendes offentlige midler, for at undgå at der ydes støtte som led i det industrielle og teknologiske samarbejde til virksomheder, som ikke forpligter sig til at overholde de sociale betingelser, som er en forudsætning for en reel udvikling.

3.1.4. Der bør findes bestemmelser for arbejdstagere, som er hjemmehørende i et af de kontraherende parter lande, og som har bopæl i et EF-land eller i et udviklingsland.

Nu da der i bilag XV til den nye Lomé-konvention er blevet taget et første skridt, mener Udvalget på baggrund af dette spørgsmåls vigtighed, at dets forslag i sin udtalelse om Lomé-konventionen kunne tjene som et udgangspunkt (1).

Det er nødvendigt at sikre, at arbejdstagere fra udviklingslandene og deres familier ikke diskrimineres til fordel for EF-borgere.

(1) EFT nr. C 114 af 7. 5. 1979.

På den anden side må aftalen ligeledes indeholde bestemmelser vedrørende EF-arbejdstagere og deres familier, som er beskæftiget i et udviklingsland, der er omfattet af samarbejdet.

3.2. For at bidrage til gennemførelsen af den »sociale aftale« kunne de kontraherende parter sammen finde frem til specifikke samarbejdsformer og især inden for teknisk og faglig bistand på områderne arbejdsvilkår og miljøbeskyttelse, såsom:

- udarbejdelse af uddannelsesprogrammer for specialister og teknikere med henblik på forbedring af arbejdsvilkårene, sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og arbejdsinspektionsproblemer,
- fælles forskning i juridiske og arbejdsretlige spørgsmål, social sikring og forsorg.

Der bør stilles særlige finansielle midler til rådighed for at bidrage til gennemførelsen af disse sociale aspekter af samarbejdet.

3.3. Den sociale aftale bør udarbejdes og iværksættes i snævert samarbejde med ILO og repræsentanter for samfunds- og erhvervskredsene.

3.3.1. ILO's medvirken er væsentlig, da en betydelig del af den sociale aftale er baseret på anvendelsen af ILO-konventioner.

Alle aftalens parter bør anmode om et samarbejde med ILO.

Dette samarbejde kunne navnlig dreje sig om følgende punkter:

- bedre kendskab til de ratificeringer af ILO-konventioner, som de lande, der er parter i samarbejdsaftaler og -konventioner, har foretaget, og til hvorledes konventionerne anvendes;
- undersøgelse af, i hvilket omfang disse normer overholdes;
- tilvejebringelse af midler til at tilskynde og hjælpe de lande, hvor man har konstateret brud på disse normer og konventioner, til at overholde dem.

3.3.2. En heldig gennemførelse af den sociale aftale nødvendiggør, at repræsentanter for EF's og udviklingslandenes arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer inddrages aktivt heri.

Dette kunne ske ved, at der blev nedsat specialiserede grupper, hvortil kvalificerede repræsentanter for ILO kunne knyttes på en endnu ikke fastlagt måde.

3.3.3. Det er gennem samarbejdet med ILO på de områder, som vedrører denne organisation og i lyset af resultaterne af konsultationerne med samfunds- og erhvervskredsene, at parterne til udviklingssamarbejdsaftalerne — under hensyntagen til de pågældende landes udviklingsniveau — skal undersøge og drage de nødvendige konklusioner i spørgsmål om krænkelse af ILO-normer og forpligtelser, der er indgået inden for rammerne af den sociale aftale.

I overensstemmelse med den resolution, der blev vedtaget af ILO-konferencen i 1977 (Resolution vedtaget på ILO's 63. samling den 21. juni 1977 om »Controle des activités normatives et le programme de coopération technique«), kunne disse konklusioner føre til, at man, hvis der med sikkerhed konstateredes krænkelse af de sociale rettigheder og fagforeningsrettigheder eller forpligtelser i henhold til den sociale aftale, ændrede bistandspolitikken eller de ydede fordele til disse lande.

3.4. På en række områder og især på det handelspolitiske område er forbindelserne mellem industrilandene — herunder EF — og udviklingslandene ikke fastlagt i aftaler og konventioner mellem parterne, men er et resultat af ensidige beslutninger, som f. eks. de generelle toldpræferencer.

Udvalget anser det ligeledes for nødvendigt, at giverlandene og de begunstigede lande i henhold til forslagene i den ovennævnte sociale aftale søger at finde rimelige regler for, at de pågældende lande overholder ILO-konventionernes sociale minimumsnormer.

4. På den anden side understreger Udvalget, at sigtet med denne udtalelse ikke omfatter andre grundlæggende menneskerettigheder, men det er dog væsentligt, at Fællesskabet også tager hensyn til disse.

5. Konklusion

Udvalget er klar over, at det er vanskeligt at føre det foreslåede skridt ud i livet. Ikke blot er den tredje verden forbeholden over for at behandle de rejste problemer, men selv industrilandene tøver med at søge konkrete midler til koordineret fremme af sociale fremskridt i hele verden.

Udvalget er klar over, at der er mange vanskeligheder, der skal overvindes, før der kan skabes et mindstemål af tillid og gensidig forståelse, men håber, at EF og de lande i den tredje verden, som er omfattet af denne samarbejdsprocedure, vil gøre alt for, at der i

overensstemmelse med de skitserede retningslinjer skabes en ny indfaldsvinkel til dette vigtige problem vedrørende gensidig overholdelse af sociale normer for arbejds- og levevilkår gennem udviklingssamarbejde.

Udfærdiget i Bruxelles, den 3. juli 1980.

Raffaele VANNI
Formand for
Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om De europæiske Fællesskabers bidrag til udviklingen inden for lufttransporten (Kommissionens memorandum)

A. UDTALELSENS JURIDISKE GRUNDLAG

Udvalget besluttede på sin 173. plenarforsamling den 21. og 22. november 1979 på forslag fra sit præsidium at afgive en udtalelse om det nævnte emne.

B. DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALGS UDTALELSE

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 180. plenarforsamling, afholdt i Bruxelles den 2. og 3. juli 1980, sin udtalelse om det nævnte emne.

Udtalelsens ordlyd er følgende:

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 84, stk. 2, og artikel 198, stk. 2,

under henvisning til anmodning af 24. juli 1979 fra Rådet for De europæiske Fællesskaber om Udvalgets udtalelse om »Forslag til Rådets beslutning om en konsultationsprocedure vedrørende internationale aktioner på luftfartsområdet«⁽¹⁾,

under henvisning til Udvalgets udtalelse herom af 21. november 1979⁽²⁾,

under henvisning til beslutning truffet af Udvalgets præsidium den 20. november 1979 om på grundlag af Kommissionens memorandum af 6. juli 1979 at be-

handle aktuelle luftfartsanliggender i en supplerende udtalelse (forretningsordenens artikel 20, stk. 3),

under henvisning til »Rådets beslutning af 20. december 1979 om indførelse af en konsultationsprocedure vedrørende forbindelserne mellem medlemsstater og tredjelande på lufttransportområdet samt vedrørende aktioner på dette område i internationale organisationer«⁽³⁾,

under henvisning til udtalelse vedtaget af afdelingen for transport og kommunikation på det 132. møde den 11. juni 1980,

under henvisning til beretning aflagt af ordføreren, hr. Zünkler,

under henvisning til forhandlingerne på den 180. plenarforsamling den 2. og 3. juli 1980, og

ud fra følgende betragtninger:

⁽¹⁾ EFT nr. C 193 af 31. 7. 1979, s. 9.

⁽²⁾ EFT nr. C 72 af 24. 3. 1980, s. 13.

⁽³⁾ EFT nr. L 18 af 24. 1. 1980, s. 24.